

2023

ARBEIDSMARKTRAPPORTAGE BEROEPSGOEDERENVERVOER OVER DE WEG EN LOGISTIEK

Instroom en inzetbaarheid

STL WERKT. VOOR JOU!

Instroom en duurzame inzetbaarheid

Sectorinstituut
Transport en Logistiek

Veiligheid

Het beperken van arbeidsrisico's is van belang om uitval van werknemers te voorkomen en hen gezond en vitaal het pensioen te laten halen. De sector transport en logistiek hoort al jaren bij de top 5 risicosectoren volgens de Nederlandse Arbeidsinspectie¹ (zie box 1). Belangrijke arbeidsrisico's in de sector zijn lichamelijke belasting en hoge werkdruk.

Arbeidsrisico's

Lichamelijke belasting en hoge werkdruk belangrijkste risico's

Het aandeel werknemers dat gevaarlijk werk doet, is volgens onderzoek van TNO en CBS² het hoogst in de sector vervoer. De gevaren botsen en/of aanrijdingen, struikelen en/of uitglijden en vallen van hoogtes worden in deze sector het vaakst genoemd. Deze gevaren worden ook vaker genoemd dan landelijk.

De twee belangrijkste arbeidsrisico's in de sector transport en logistiek zijn volgens werknemers in 2022: lichamelijke belasting (het tillen, duwen, trekken of dragen van zware lasten; door 53% genoemd) en hoge werkdruk (30%; figuur 1). Op plaats vijf staat valgevaar; in 2020 was dat het risico op onveilige verkeerssituaties.

In de Arbobalans³ zijn sectoren gerangschikt op basis van risico's op het gebied van fysieke belasting, omgevingsfactoren (gevaarlijk werk, lawaai en gevaarlijke stoffen) en werkdruk. De sector Vervoer en opslag⁴ heeft in vergelijking met andere sectoren in hoge mate te maken met deze risico's en staat in elke rangschikking in de top 5⁵. Dit hoofdstuk gaat later verder in op werkdruk en stress.

¹ Voorheen Inspectie SZW.

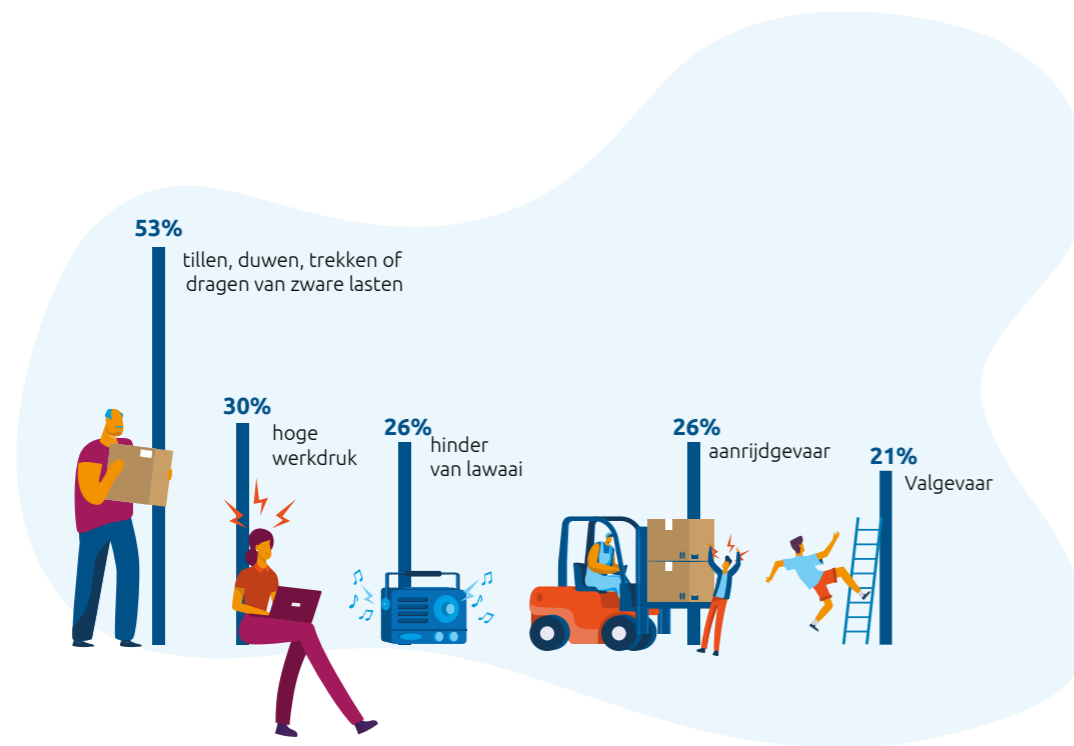
² TNO & CBS (2023). Nationale Enquête Arbeidsomstandigheden (NEA) 2022. De sector vervoer in de NEA is breder dan de reikwijdte van de SOOB-sector.

³ TNO (2019). Arbobalans 2018.

⁴ Vervoer en opslag bestaat uit vijf branches: Vervoer over land, Vervoer over water, Vervoer door de lucht, Opslag en dienstverlening voor vervoer en Post en koeriers.

⁵ Fysieke belasting: plaats 2; omgevingsfactoren: plaats 3; werkdruk: plaats 4.

Figuur 1 Top 5 arbeidsrisico's volgens werknemers

*Meerdere antwoorden mogelijk

Bron: Werknemersenquête STL, 2022

Chauffeurs hebben vaker te maken met (de meeste) arbeidsrisico's dan werknemers met een andere functie. Werknemers met een andere functie hebben juist vaker te maken met hoge werkdruk, stress, langdurig in dezelfde (ongemakkelijke) houding werken en langdurig beeldschermwerk. Werknemers uit middelgrote tot grotere bedrijven in de sector (11 t/m 50 of 51 of meer werknemers) hebben aanzienlijk vaker met de risico's uit de top vijf te maken dan werknemers in bedrijven t/m 10 werknemers. Werknemers uit kleine bedrijven zeggen juist het vaakst dat ze helemaal niet te maken hebben met één of meerdere arbeidsrisico's. Oudere werknemers (55 jaar en ouder) hebben vaker te maken met de arbeidsrisico's onregelmatige werktijden en fysieke belasting. Stress en langdurig beeldschermwerk worden vooral door werknemers t/m 54 jaar als arbeidsrisico benoemd.

Arbeidsongevallen

Box 1. Arbeidsongevallen in Nederland⁶

Elk jaar publiceert de Nederlandse Arbeidsinspectie het aantal meldingen van arbeidsongevallen van het jaar ervoor. In 2022 waren dit er in totaal (over alle sectoren) 3.700⁷. Dit zijn iets meer meldingen dan in 2021 (3.482), maar vergelijkbaar met 2020. Het aantal meldingen dat onderzocht is door de arbeidsinspectie is ten opzichte van 2021 met negentien procent gestegen.

De meeste ongevallen per 100.000 banen vonden in 2022 plaats in de sectoren waterbedrijven en afvalbeheer; bouw; landbouw, bosbouw en visserij en in de industrie. Het absolute aantal slachtoffers van ernstige arbeidsongevallen is het hoogst in de sectoren industrie, bouw, handel en vervoer en opslag. In alle sectoren nam het aantal ongevallen per 100.000 banen toe. Een derde van de arbeidsongevallen leidde tot blijvend letsel en ruim de helft tot niet-blijvend letsel. In twee procent van de onderzochte situaties overleed een slachtoffer.

In 2022 waren er 263 slachtoffers binnen de sector Vervoer en Opslag (waarvan 123 binnen de sector vervoer over land en 111 binnen de sector opslag en dienstverlening voor vervoer). Per 100.000 banen zijn er gemiddeld 57 slachtoffers (vervoer over land: 67; opslag en dienstverlening voor vervoer: 99). In de sector vervoer en opslag heeft in 2022 bijna drie procent (2,9%) van de werknemers een ongeval met verzuim gehad (landelijk 1,3%). De sector vervoer en opslag heeft daarmee het hoogste aandeel. Van de vrachtwagenchauffeurs heeft ruim vier procent (4,4%) in 2022 een arbeidsongeval met verzuim gehad. Psychische overbelasting wordt het vaakst als oorzaak genoemd.

In 2021 heeft de Arbeidsinspectie in haar Monitor Arbeidsongevallen specifieke aandacht besteedt aan een ongeluk met voertuig of rijdend werktuig. Binnen de sector transport en logistiek⁸ noemt 37 procent van de werkenden botsingen of aanrijdingen het belangrijkste gevaar in hun werk (gehele beroepsbevolking: 7%)⁹. In 2021 kwamen volgens de Arbeidsinspectie arbeidsongevallen met een voertuig in totaal 147 keer voor. Deze vinden het vaakst plaats in de sector transport en logistiek. Bij twee op de drie arbeidsongevallen met een voertuig is een hefvoertuig betrokken.

In 2022 was het aantal geregistreerde dodelijke arbeidsongevallen 51 (vervoer en opslag: 8) en is daarmee volgens de Arbeidsinspectie vergelijkbaar met eerdere jaren (tussen de 50 en 70 dodelijke slachtoffers per jaar).

⁶ Nederlandse Arbeidsinspectie (2023). Monitor arbeidsongevallen 2022. Nederlandse Arbeidsinspectie (2023). Jaarverslag 2022. Nederlandse Arbeidsinspectie (2022). Monitor arbeidsongevallen 2021. TNO (2020). Arbopalans 2020. Meeste ongevallen met verzuim bij transport- en logistieke beroepen (cbs.nl)

⁷ Volgens artikel 1 van de Arbeidsomstandighedenwet is een arbeidsongeval een "aan een werknemer in verband met het verrichten van arbeid overkomen ongewilde, plotselinge gebeurtenis, die schade aan de gezondheid tot vrijwel onmiddellijk gevolg heeft gehad en heeft geleid tot ziekteverzuim, of de dood tot vrijwel onmiddellijk gevolg heeft gehad". De Arbwet verplicht werkgevers om arbeidsongevallen waarbij sprake is van een dodelijke afloop, ziekenhuisopname (niet poliklinisch) of wanneer blijvend letsel wordt verwacht (artikel 9, eerste lid van de Arbwet) direct te melden bij de Nederlandse Arbeidsinspectie. Ook als later blijkt dat er alsnog sprake is van een ziekenhuisopname of van blijvend letsel dat in verband kan worden gebracht met het arbeidsongeval, moet de werkgever het betreffende ongeval direct melden. Daarnaast kunnen arbeidsongevallen worden onderzocht op basis van artikel 10 van de Arbwet (gevaar voor derden).

⁸ De Nederlandse Arbeidsinspectie rapporteert soms over de sector transport en logistiek en soms over de sector vervoer en opslag. Dit is afhankelijk van de bron die ze gebruiken (CBS of eigen registratie).

⁹ CBS & TNO (2022). Nationale Enquête Arbeidsomstandigheden (NEA), 2021.

- › Slachtoffers van arbeidsongevallen werken vaker bij kleine bedrijven. Bij bedrijven met minder dan 10 werknemers worden gemiddeld 62 werkenden per 100.000 banen slachtoffers. Bij bedrijven met meer dan 100 werknemers zijn dit er gemiddeld 10.
- › Het percentage uitzendkrachten onder slachtoffers van arbeidsongevallen is hoger dan verwacht op basis van hun aandeel onder werkenden. In de sector transport en logistiek betreft 26 procent van de ongevallen een ongeval met een uitzendkracht terwijl ze vier procent van de werkenden zijn. Mogelijke oorzaken voor het hoge aandeel uitzendkrachten die slachtoffer zijn, zijn volgens de Arbeidsinspectie dat uitzendkrachten vaker gevaarlijk werk doen en minder kennis en vaardigheden hebben dan werknemers.
- › In het algemeen komen arbeidsongevallen vaker voor bij oudere werknemers (ouder dan 45 jaar), gevolgd door jongere werknemers (jonger dan 24 jaar). In de sector vervoer en opslag komen arbeidsongevallen bij werknemers van 45 tot 64 relatief veel voor.
- › Mannen zijn vaker slachtoffer van arbeidsongevallen dan vrouwen. Ongeveer één op de acht slachtoffers is een vrouw. In sectoren met veel arbeidsongevallen werken vooral veel mannen.
- › De meeste arbeidsongevallen worden veroorzaakt door vallen (33%), gevolgd door contact met een arbeidsmiddel of object (27%) en door iets worden geraakt (21%).

In de Arbobalans 2020 is geanalyseerd welke groepen werknemers een verhoogde kans hebben op een arbeidsongeval met minimaal één dag verzuim. Hieruit blijkt dat mannen, laagopgeleiden, uitzendkrachten, werknemers die nachtdiensten draaien, gevaarlijk of fysiek zwaar werk hebben, te maken hebben met ongewenst gedrag, weinig autonomie hebben, weinig sociale steun en hoge taakeisen ervaren, een hogere kans hebben op een ongeval met verzuim.

Een op de vier werknemers betrokken bij ongeval

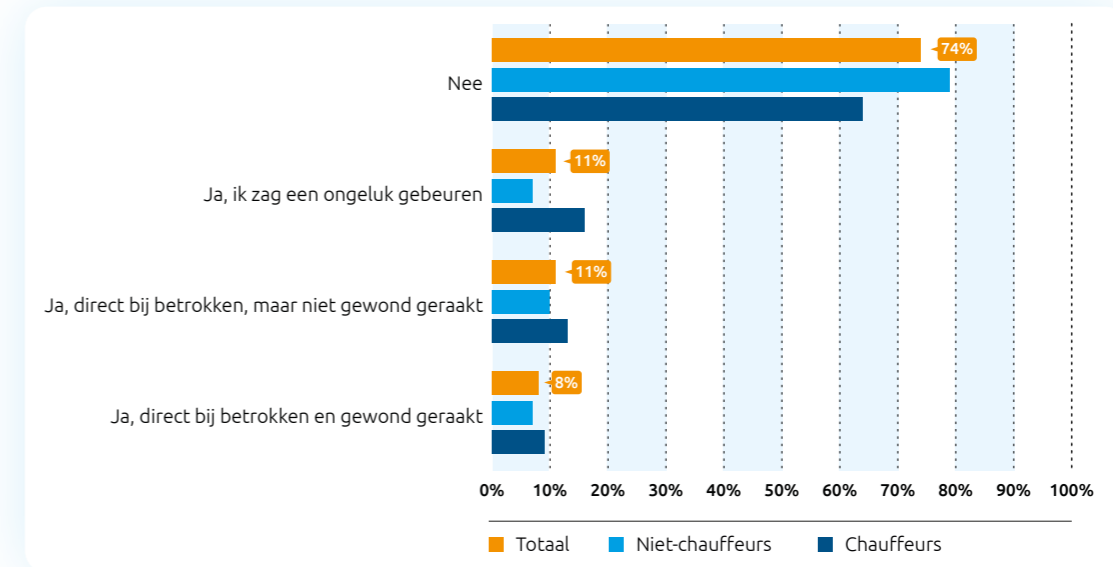
Zestig procent van de werknemers in de sector zegt dat er wel eens (bijna)ongelukken voorkomen in hun bedrijf¹⁰. Een kwart van de werknemers is ten tijde van het invullen van de werknemers-enquête (voorjaar 2023) in het afgelopen jaar betrokken geweest bij een ongeval tijdens het werk; het merendeel (74%) is niet betrokken geweest bij een ongeval (figuur 2). Elf procent zag een ongeluk gebeuren; elf procent was erbij betrokken, maar raakte zelf niet gewond en/of acht procent was betrokken en raakte wel zelf gewond. Het aandeel werknemers dat betrokken was bij een ongeval ligt wat hoger dan in voorgaande jaren.

Chauffeurs zijn vaker betrokken bij een ongeval dan werknemers met een andere functie (figuur 2). Zij zitten voor hun werk veel op de weg en maken hierdoor meer verkeersongevallen mee. Ook uit onderzoek van CBS en TNO¹¹ blijkt dat vrachtwagenchauffeur een gevaarlijk beroep is. Vrachtwagenchauffeurs staan op de tweede plek in de lijst met gevaarlijke beroepsgroepen: bijna zestig procent van de vrachtwagenchauffeurs geeft in dit onderzoek aan dat zij tijdens hun werk vaak of altijd te maken hebben met gevaarlijke situaties.

¹⁰ STL (2023). Inzetbaarheidscheck 2022.

¹¹ Het gevaarlijkste beroep is kok. Bron: TNO & CBS (2021). Nationale Enquête Arbeidsomstandigheden (NEA) 2020. 1 op 8 werknemers ervaart werk als gevaarlijk (cbs.nl)

Figuur 2 Betrokken bij ongeval tijdens werk in het afgelopen jaar. Naar functie*

* Meerdere antwoorden mogelijk

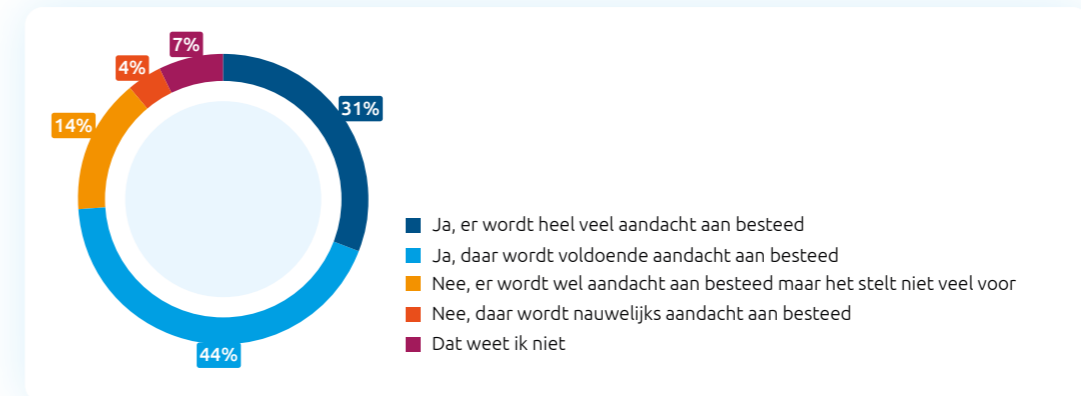
Bron: Werknemersenquête STL, 2023

Volgens de NEA¹² is 2,6 procent van de werknemers in Nederland in het afgelopen jaar betrokken geweest bij een arbeidsongeval. In de sector vervoer is dit aandeel 4,5 procent. Het arbeidsongeval leidde in de sector vervoer voor ruim de helft van de werknemers tot vier of meer dagen verzuim. Landelijk geldt dat voor 37 procent.

Werknemers tevreden over aandacht voor het voorkomen van ongevallen in bedrijf

Het merendeel (75%) van de werknemers in de sector vindt dat er in hun bedrijf voldoende tot heel veel aandacht wordt besteed aan maatregelen om ongevallen te voorkomen. Dit aandeel is vergelijkbaar met vorige jaren. Niet-chauffeurs en werknemers van grote bedrijven (meer dan 51 werknemers) vinden vaker dat er voldoende maatregelen worden genomen dan chauffeurs en werknemers van kleinere bedrijven.

Figuur 3 Aandacht voor voorkomen ongevallen volgens werknemers

Bron: Werknemersenquête STL, 2023

¹² TNO & CBS (2023). Nationale Enquête Arbeidsomstandigheden (NEA) 2022. Een arbeidsongeval is in dit onderzoek gedefinieerd als een voorval tijdens het werk waardoor men lichamelijk of geestelijke schade heeft opgelopen.

Maatregelen voor veilig werken

In 2023 heeft 83 procent van de bedrijven in de sector algemeen beleid voor veilig werken en gaf 94 procent hun werknemers persoonlijke beschermingsmiddelen¹³. De minst genoemde maatregelen zijn technische verbeteringen en aanpassingen in het werk (bijvoorbeeld in functies of roosters). Grotere bedrijven nemen vaker maatregelen dan kleinere bedrijven. Preventieve veiligheidsmaatregelen die bedrijven moeten nemen volgens de Arbowet zijn het aanstellen van een preventiemedewerker en het opstellen van een Risico-Inventarisatie en Evaluatie (RI&E).

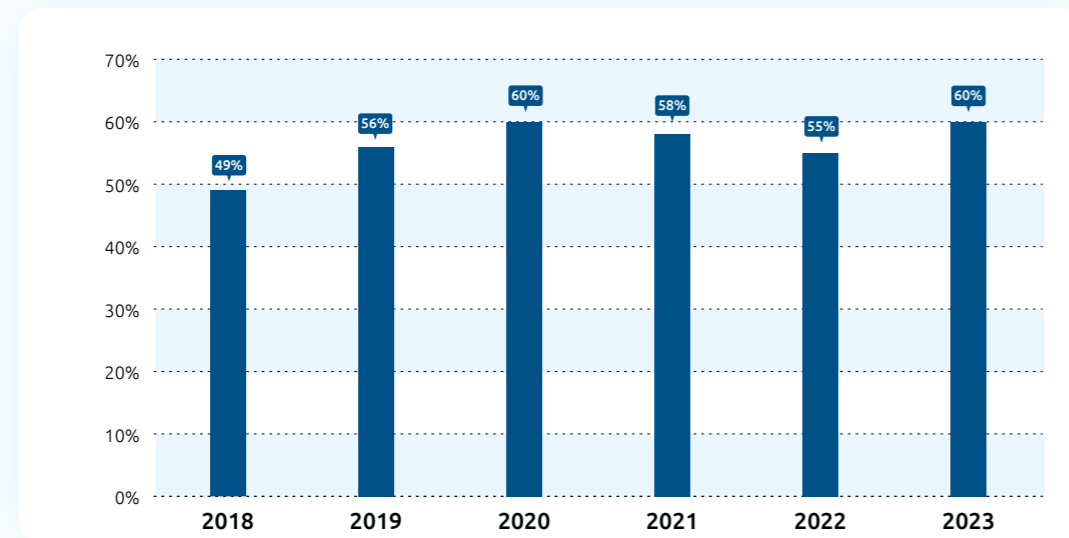
Zestig procent bedrijven heeft preventiemedewerker

Een preventiemedewerker heeft drie wettelijke taken waaronder het ondersteunen van de werkgever om optimale arbeidsomstandigheden te realiseren¹⁴.

In 2023 heeft zestig procent van de bedrijven in de sector een preventiemedewerker. Het aandeel bedrijven met een preventiemedewerker is toegenomen ten opzichte van vorig jaar en is even hoog als de piek in 2020. Grotere bedrijven hebben vaker een preventiemedewerker dan kleinere bedrijven. Van de kleinste bedrijven heeft 45 procent een preventiemedewerker; in de grootste bedrijven (meer dan 100 werknemers) is dit 92 procent.

Uit de WEA¹⁵ blijkt dat 59 procent van de bedrijven een preventiemedewerker heeft; 35 procent heeft één of meerdere werknemers als preventiemedewerker; 23 procent van de werkgevers vervult die taken zelf en één procent heeft alleen een preventiemedewerker op een andere (hoofd)vestiging.

Figuur 4 Bedrijven met preventiemedewerker, 2018 t/m 2023

Bron: Bedrijfsenquête STL, 2018 t/m 2023

¹³ STL (2023). Bedrijfsenquête. Zie ook het tabellenboek

¹⁴ Bron: Taken van de preventiemedewerker | Preventiemedewerker | Arboportaal. De andere twee wettelijke taken zijn het adviseren en nauw samenwerken met de Arbo deskundigen en de ondernemingsraad/personeelsvertegenwoordiging over de te nemen maatregelen voor een goed arbeidsomstandighedenbeleid en het (mede) uitvoeren van Arbomaatregelen. Het takenpakket kan, in overleg met de werkgever, ook uitgebreid worden.

¹⁵ TNO & CBS (2022). Werkgevers Enquête Arbeid 2021.

Uit onderzoek in 2022¹⁶ blijkt dat in ruim de helft van de bedrijven de werkgever de preventiemedewerker is. Dit is voornamelijk zo in de kleinere bedrijven. In bedrijven met meer dan 25 werknemers mag de werkgever namelijk niet de preventiemedewerker zijn. Voor werknemers is niet altijd duidelijk wie de preventiemedewerker in hun bedrijf is; voor ruim de helft van de werknemers (52%) is dat wel bekend¹⁷.

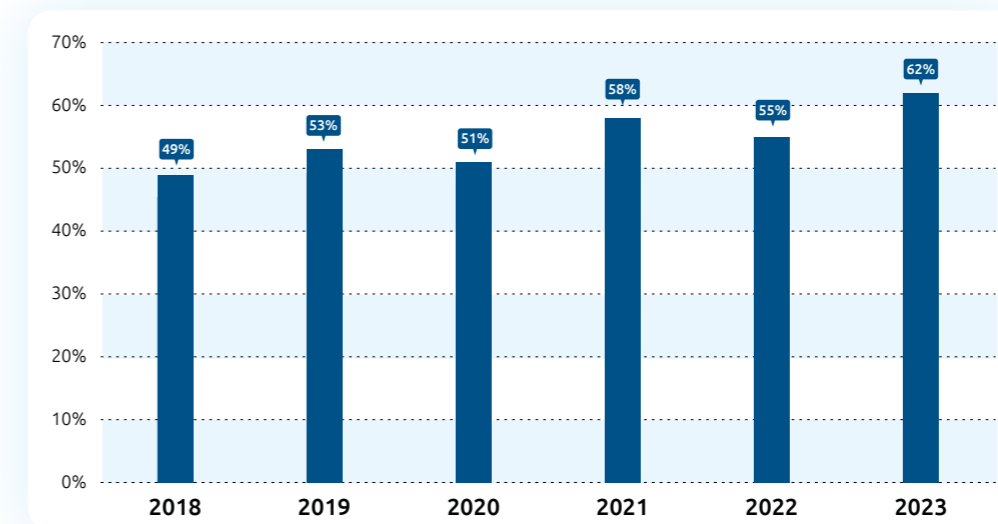
Ruim zestig procent bedrijven in sector heeft RI&E

Met een RI&E¹⁸ worden de arbeidsrisico's in een bedrijf in kaart gebracht en maatregelen vastgesteld. 62 procent van de bedrijven in de sector heeft in 2023 een actuele¹⁹ RI&E (figuur 5).

In 2018 was dit aandeel 49 procent. Landelijk heeft 55 procent van de bedrijven een RI&E (2021)²⁰.

In de sector voldoen vooral de grotere bedrijven aan de verplichting; dit komt overeen met het landelijke beeld.

Figuur 5 Bedrijven met actuele RI&E, 2018 t/m 2023

Bron: Bedrijfsenquête STL, 2018 t/m 2023

Tevredenheid over veiligheid in eigen bedrijf

De meeste werknemers (87%) ontvangen informatie over het omgaan met arbeidsrisico's. Ze krijgen vooral schriftelijke (48%) en mondelinge instructies van hun bedrijf (46%). Weinig werknemers zoeken uit zichzelf naar informatie. Naarmate een bedrijf groter is worden er vaker schriftelijke instructies gegeven of toolboxes ingezet²¹.

Bijna zeventig procent werknemers tevreden met veiligheidsvoorzieningen

Bijna zeventig procent van de werknemers is tevreden met de bestaande veiligheidsvoorzieningen in zijn bedrijf. Ruim zestig procent is het (helemaal) eens met de stelling dat in zijn bedrijf voortdurend geprobeerd wordt de veiligheid te verbeteren. Er zijn geen verschillen naar functie, leeftijd of bedrijfsomvang.

¹⁶ STL (2022). Bedrijfsenquête 2023.

¹⁷ STL (2023). Werknemersenquête 2023.

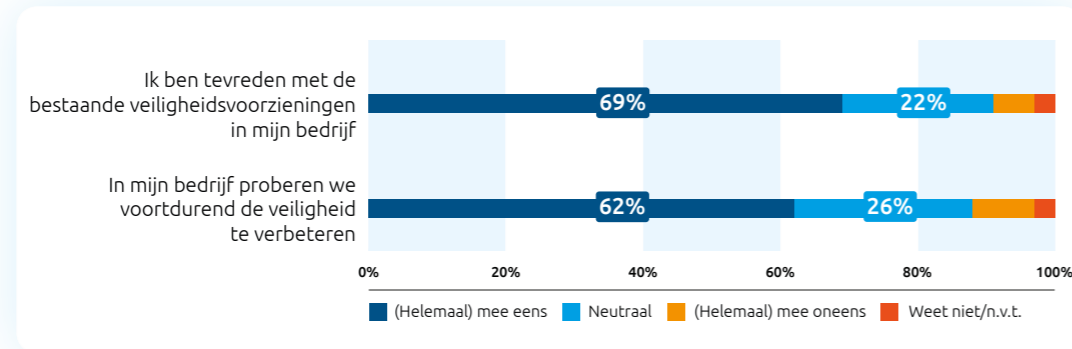
¹⁸ Een RI&E bestaat uit drie stappen: inventarisatie van de aanwezige gevaren en de maatregelen die al genomen worden; de evaluatie van de risico's die aan de gevaren zijn verbonden en een prioritering van de risico's; vaststellen van maatregelen en termijn (plan van aanpak). Het tabellenboek bevat meer informatie over de RI&E.

¹⁹ Actueel is niet ouder dan vijf jaar.

²⁰ TNO & CBS (2022). Werkgevers Enquête Arbeid 2021.

²¹ STL (2023). Werknemersenquête 2023. Zie ook het tabellenboek

Figuur 6 Oordeel veiligheid in bedrijf volgens werknemers

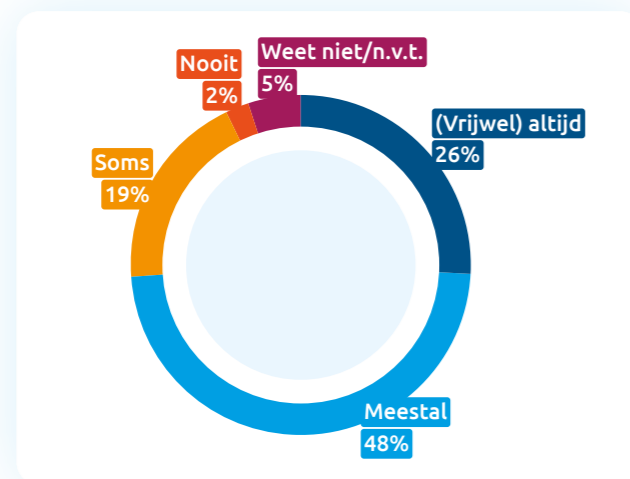

Bron: Werknemersenquête STL, 2023

Bijna alle werkgevers (90%) in de sector zijn in 2023 tevreden met de bestaande veiligheidsvoorzieningen. Dit aandeel is vergelijkbaar met voorgaande jaren.

Volgens bijna driekwart van de werknemers in de sector houden andere werknemers in hun bedrijf zich altijd of meestal aan de veiligheidsprocedures. Landelijk is dit bijna tachtig procent²².

Figuur 7 Mate waarin mensen in bedrijf zich aan veiligheidsprocedures houden, volgens werknemers

Bron: Werknemersenquête STL, 2023

²² TNO & CBS (2023). Nationale Enquête Arbeidsomstandigheden (NEA) 2022.

Psychosociale arbeidsbelasting

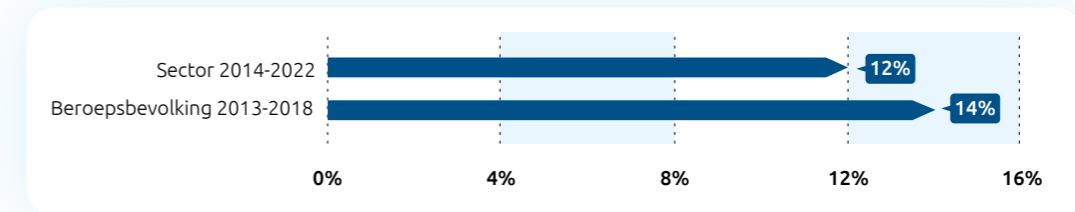
Als er sprake is van ongewenste omgangsvormen of hoge werkdruk, dan kan dit stress teweegbrengen en lichamelijke, psychische en sociale klachten veroorzaken. De Arbowet noemt dit psychosociale arbeidsbelasting (PSA)²³. Werkdruk en -stress is een belangrijke reden waarom werknemers in de sector aangeven niet te kunnen of willen doorwerken tot het pensioen. Ook is het een belangrijke oorzaak voor werkgerelateerd verzuim²⁴. Er zijn verschillende omstandigheden die hoge werkdruk kunnen veroorzaken, zoals veel werk, ervaring met ongewenste omgangsvormen en een lage mate van zelfstandigheid (autonomie).

Daarnaast zijn er factoren, zogenaamde buffers, die ervoor zorgen dat een medewerker die werkdruk ervaart minder snel stressklachten ontwikkelt. Een voorbeeld hiervan is voldoende mogelijkheden voor herstel.

Twaalf procent last van hinderlijke stress

In de afgelopen jaren ervaart gemiddeld twaalf procent van de werknemers in de sector hinderlijke stress²⁵ (figuur 8). Dit is iets lager dan in de Nederlandse beroepsbevolking (14%). In 2022 ervaarden vijftien procent van de werknemers hinderlijke stress. Vooral werknemers tussen 35 en 55 jaar ervaren hinderlijke stress.

Figuur 8 Last van hinderlijke stress. Sector versus beroepsbevolking

Bron: Inzetbaarheidscheck STL, 2014 – 2022

Ruim een derde heeft vaak of altijd te veel werk te doen

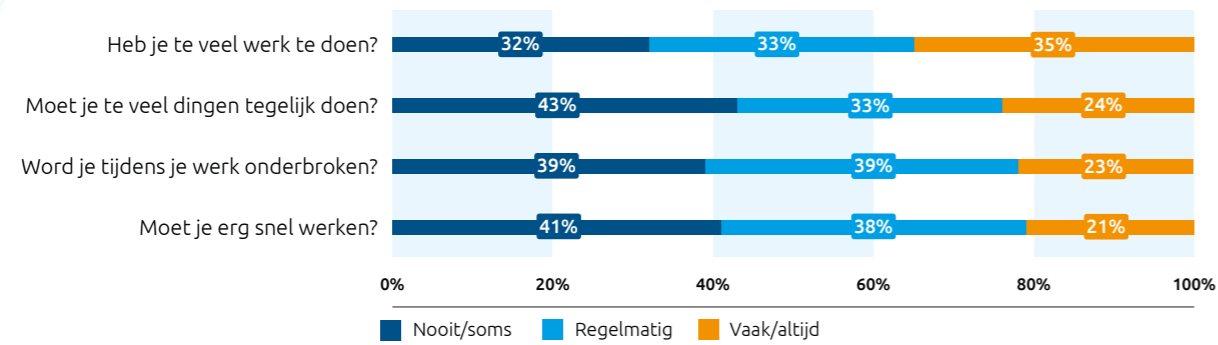
Ruim een derde van de werknemers in de sector heeft vaak of altijd te veel werk te doen; een derde heeft dat soms of nooit. Een vijfde tot een kwart moet erg snel werken, wordt tijdens zijn werk onderbroken of moet te veel dingen tegelijk doen. De antwoorden op deze vragen geven samen een beeld van de werkdruk van de werknemer. Een hoge werkdruk kan bijdragen aan het ervaren van stress. Vooral werknemers tot 35 jaar en niet-chauffeurs ervaren een hoge werkdruk.

²³ Psychosociale arbeidsbelasting (PSA) | Arboportaal

²⁴ Zie ook het hoofdstuk Vitaliteit.

²⁵ In de inzetbaarheidscheck wordt aan werknemers het volgende gevraagd: Heeft u zo veel last van stress dat u dat als hinderlijk ervaart?

Figuur 9 Stellingen werkdruk

Bron: Inzetbaarheidscheck STL, 2022

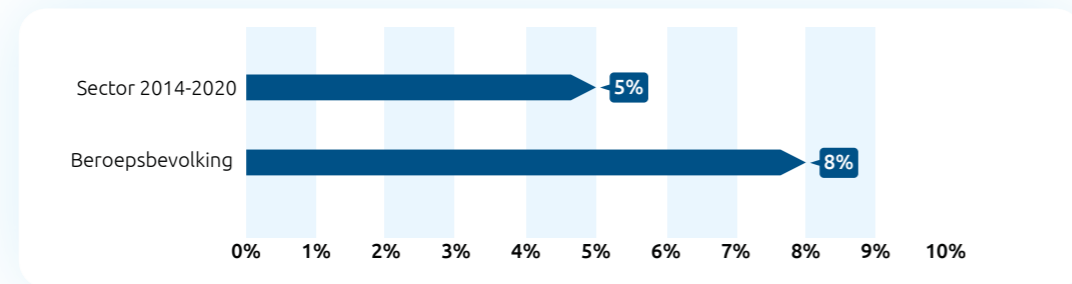
In de sector ervaart, op basis van de stellingen uit figuur 9²⁶, zes procent van de werknemers een hoge werkdruk en 75 procent een gemiddelde werkdruk. Landelijk is het aandeel met een hoge werkdruk iets hoger (13%).

Vijf procent werknemers afgelopen jaar ervaring met ongewenste omgangsvormen

Ongewenste omgangsvormen op het werk kunnen leiden tot (langdurige) uitval en vallen onder psychosociale arbeidsbelasting (PSA). In 2022 heeft vijf procent van de werknemers in de sector te maken gehad met ongewenste omgangsvormen (figuur 10). Dit kan pesten, geweld, intimidatie, discriminatie of ongewenste seksuele aandacht zijn. Landelijk ligt het aandeel iets hoger (8%). Er zijn geen grote verschillen naar functie, leeftijd of geslacht.

Landelijk en in de sector vervoer komen intimidatie en bedreiging het vaakst voor gevolgd door pesten, ongewenste seksuele aandacht en lichamelijk geweld²⁷. In de sector vervoer komen pesten en intimidatie/bedreiging wat vaker voor dan landelijk. In het algemeen wordt er het vaakst ongewenst gedrag ervaren door klanten, gevolgd door collega's en leidinggevenden. Als er sprake is van pesten wordt er het vaakst gepest door collega's.

Figuur 10 Aandeel werknemers dat aangeeft in het afgelopen jaar (ten tijde van invullen vragenlijst) te maken te hebben gehad met ongewenste omgangsvormen

Bron: Inzetbaarheidscheck STL, 2022

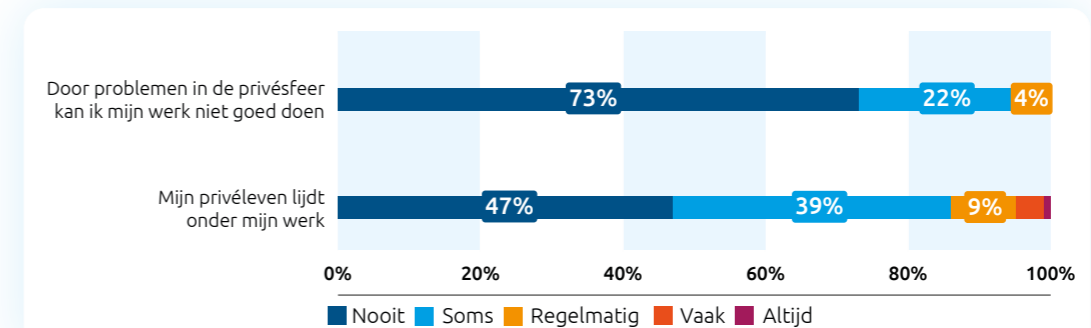
²⁶ Scores op de afzonderlijke stellingen zijn samengenomen tot een schaal voor het meten van werkdruk (score 1 t/m 5). Een hoge werkdruk valt ongeveer tussen score 4 (vaak) en 5 (altijd).

²⁷ TNO & CBS (2023). Nationale Enquête Arbeidsomstandigheden (NEA) 2022.

Minder goede werk-privé balans onder chauffeurs

De balans (of conflict) tussen werk en privé kan een oorzaak zijn voor werkstress wanneer werknemers het gevoel hebben dat ze tekortschieten in hun werk en/of privé. Ruim een vijfde van de werknemers ervaart dat ze door problemen in de privésfeer hun werk soms niet goed kunnen doen. Ruim de helft geeft aan dat hun privéleven lijdt onder hun werk; het grootste gedeelte ervaart dat soms en negen procent regelmatig.

Figuur 11 Stellingen werk-privé balans

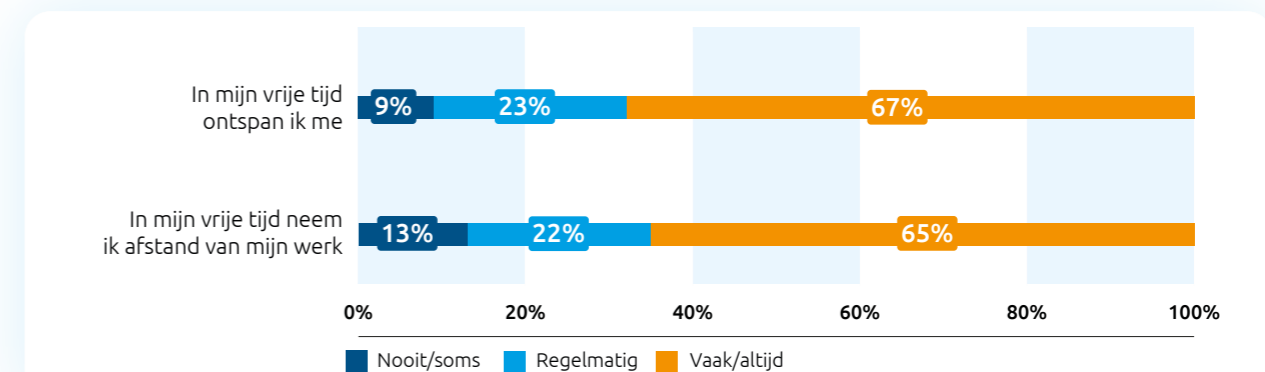
Bron: Inzetbaarheidscheck STL, 2022

Werknemers in de sector ervaren (op basis van de stellingen uit figuur 11²⁸) minder vaak een werk-privéconflict dan landelijk gezien (5% tegenover 12% landelijk). Chauffeurs ervaren vaker een conflict dan werknemers met een andere functie.

Dertien procent neemt soms tot nooit afstand van werk in vrije tijd

Goede herstel mogelijkheden kunnen als buffer werken tegen werkstress. Wie echter onvoldoende rust krijgt of neemt, raakt in een neerwaartse spiraal die kan eindigen in overwerktheid en 'burn-out'²⁹. Circa twee derde van de werknemers geeft aan vaak of altijd te kunnen ontspannen in vrije tijd en afstand te kunnen nemen van het werk. Dertien procent van de werknemers neemt soms tot nooit afstand van hun werk in hun vrije tijd.

Figuur 12 Stellingen herstel in vrije tijd

Bron: Inzetbaarheidscheck STL, 2022

²⁸ Scores op de afzonderlijke stellingen zijn samengenomen tot een schaal voor het meten van werk-privéconflict (score 1 t/m 5). Een hoog conflict valt tussen score 3 (regelmatig) en 5 (vaak).

²⁹ RIVM (2012). Het belang van een goed herstel.

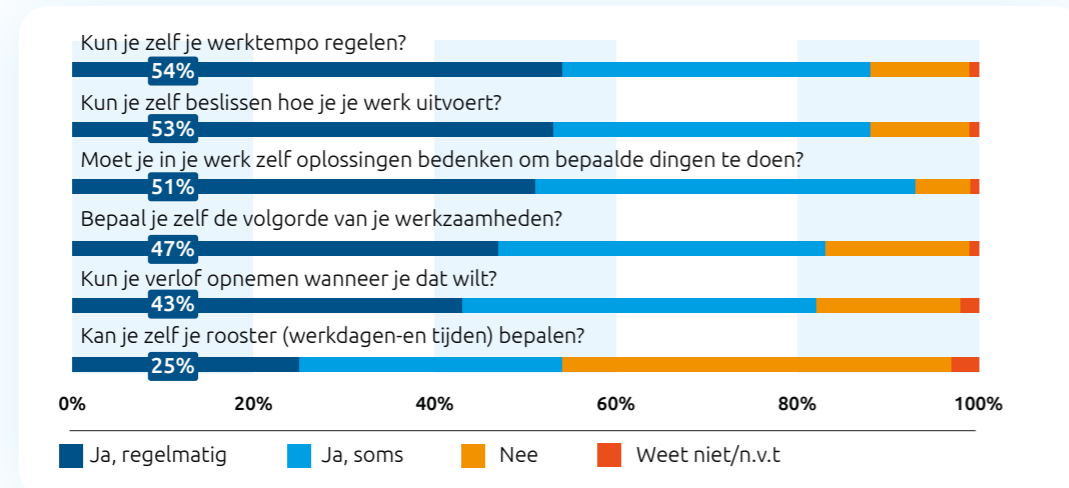
Werknemers uit de sector kunnen, op basis van de stellingen uit figuur 12³⁰, meer herstellen in hun vrije tijd dan landelijk gezien (21% tegenover 15% landelijk). Oudere werknemers en chauffeurs kunnen beter herstellen in hun vrije tijd dan jongere werknemers en werknemers met een andere functie.

Ongeveer helft werknemers ervaart regelmatig regelmogelijkheden

Werknemers die veel zelfstandigheid (autonomie) ervaren hebben regelmogelijkheden in hun werk. Als werknemers regelmogelijkheden hebben kunnen zij bijvoorbeeld (grotendeels) zelf bepalen hoe ze het werk uitvoeren, in welke volgorde en in welk tempo. Regelmogelijkheden kunnen als buffer werken tegen werkstress. Eerder zagen we al dat werknemers met weinig autonomie een verhoogde kans op een arbeidsongeval met verzuim hebben (zie box 1).

Ongeveer de helft van de werknemers in de sector geeft aan dat ze verschillende aspecten van hun werk regelmatig zelf kunnen bepalen (figuur 13). Dit aandeel is lager dan landelijk. Landelijk variëren de percentages van 53 procent (verlof opnemen) tot 67 procent (zelf oplossingen bedenken)³¹. De meeste invloed hebben werknemers in de sector op het werktempo, uitvoering van het werk en zelf oplossingen bedenken om bepaalde dingen te doen. Een kwart van de werknemers in de sector kan zelf regelmatig hun rooster (werkdagen- en tijden) bepalen.

Figuur 13 Mate van autonomie, werknemers

Bron: Werknemersenquête STL, 2023

Chauffeurs ervaren minder regelmogelijkheden dan werknemers met een andere functie. Werknemers met een vast dienstverband voor onbepaalde tijd ervaren meer mogelijkheden dan werknemers met een tijdelijk of flexibel dienstverband, behalve als het gaat over het nemen van verlof en het bepalen van je rooster. Over deze laatste twee zaken hebben ook uitzendkrachten meer regelmogelijkheden.

³⁰ Scores op de afzonderlijke stellingen zijn samengenomen tot een schaal voor het meten van herstel in vrije tijd (score 1 t/m 5). Een hoog herstel betekent dat de werknemer altijd kan ontspannen in zijn vrije tijd en altijd afstand kan nemen van zijn werk (score 5).

³¹ TNO & CBS (2022). Nationale Enquête Arbeidsomstandigheden (NEA) 2021. Alleen de laatste stelling is landelijk anders gevraagd: Kunt u zelf bepalen op welke tijden u werkt. Hierop antwoordt 28% ja, regelmatig.

Wat kunnen we voor je doen?

Bel of mail ons, we spreken je graag!